

УДК: 347.45:004.738.5(4-672EU)

CERIF: S 144, S 155

ТИП РАДА: ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАД

DOI: 10.55836/Zbornik_PiP_2302A

др Јован ВУЈИЧИЋ*

доцент Универзитета у Крагујевцу – Правног факултета, Србија

САОБРАЗНОСТ РОБЕ СА ДИГИТАЛНИМ ЕЛЕМЕНТИМА ПРЕМА ДИРЕКТИВИ (ЕУ) 2019/771**

Сажетак

У раду су анализирани одредбе Директиве (ЕУ) 2019/771 о одређеним аспектима уговора о продаји робе којима се уређују појам робе са дигиталним елементима, захтеви у погледу саобразности и одговорности продавца за несаобразност, укључујући повезана временска ограничења и применљиви критерији доказивања. Посебно су истакнуте измене и дојуне у односу на преходна правила, што је од нарочито значаја с обзиром на то да ова директива није сprovedена у праву Републике Србије. Дефинисање робе са дигиталним елементима и дигиталних услуга, зајим нови експлицитни критеријуми трајности, функционалности, компатибилности и интероперабилности, обавеза уружања ажурирања која су неопходна како би роба са дигиталним елементима остала саобразна, као и промена пристоја код одређивања времена релевантног за утврђивање саобразности када се дигитални садржај или

* Електронска адреса аутора: jvujicic@jura.kg.ac.rs.

** Рад је написан у оквиру пројекта Правног факултета Универзитета у Крагујевцу „Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније“, који се финансира из средстава Факултета.

дигитална услуга испоручују континуирано у одређеном периоду, чине значајне вредности у контексту повећане дигитализације и широчакке робе. Новину представља и раздвајање захтева у погледу саобразности на субјективне и објективне, мада, у садржинском смислу, овим није у основи промењен преходни правни режим.

Кључне речи: Директива (ЕУ) 2019/771 о одређеним аспектима уговора о продаји робе. – Роба са дигиталним елементима. – Саобразност робе. – Одговорност продавца за несаобразност.

I Увод

Роба широке потрошње се све више дигитализује уградњом електронских компоненти, сензора, софтвера и система за повезивање, као што је то случај са информационо-комуникационим средствима, већином нових аутомобила и кућних уређаја, спортском и енергетском мерном опремом, играчкама, па чак и одећом.¹ Управо ова дигитална димензија² је разлог зашто се потрошачи одлучују за овакву робу.³ Продаја и употреба „повезане“ или „паметне“ робе⁴ у многим случајевима подразумева да потрошач, осим са продавцем, успоставља правни однос и са произвођачем, односно испоручиоцем дигиталног садржаја или пружаоцем дигиталне услуге.⁵ Овако сложен уговорни сценарио може отежати правну квалификацију и одређивање правног оквира који ће се применити. Због тога, питања која се односе на продају робе са дигиталним елементима добијају све већу пажњу.

Нове технологије су и раније утицале на уговорно право, које их је постепено прихватало, али и престајало да помиње када се више не би примењивале.⁶ На нивоу Европске уније (ЕУ), 20. маја 2019. године

1 Christiane Wendehorst, „Sale of goods and supply of digital content – two worlds apart? Why the law on sale of goods needs to respond better to the challenges of the digital age“, Brussels, 2016, доступно на адреси: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/98774/re%20556%20928%20EN_final.pdf, 31. 3. 2023, 6.

2 Тј. побољшана употребљивост која се њоме омогућује.

3 Rosa Barceló Compte, Gemma Rubio Gimeno, „Supply of Goods with Digital Elements: a New Challenge for European Contract Law“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 3/2022, 86.

4 Piia Kalamees, Karin Sein, „Connected Consumer Goods: Who is Liable for Defects in the Ancillary Digital Service?“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2019, 13.

5 Ch. Wendehorst, 6 и 9.

6 Саша Никшић, „Одговорност за недостатке код уговора о купопродаји ствари с дигиталним елементима“, *Анали Правној факултету у Београду*, посебан број у част професора Михаила Константиновића, 2022, 506.

донета је Директива о одређеним аспектима уговора о продаји робе,⁷ којом је стављена ван снаге претходна Директива о потрошачкој продаји.⁸ Заједно са „Директивом близнакињом“⁹ о одређеним аспектима уговора о испоруци дигиталног садржаја и дигиталних услуга¹⁰ (даље у тексту: Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама),¹¹ Директива о продаји робе усвојена је као резултат законодавне иницијативе у оквиру Стратегије јединственог дигиталног тржишта¹² претходне Европске комисије.¹³

Директивом о продаји робе обухваћена су правила која се примењују на продају робе, укључујући робу са дигиталним елементима,

- 7 Директива (ЕУ) 2019/771 Европског парламента и Савета од 20. маја 2019. о одређеним аспектима уговора о продаји робе, измени Уредбе (ЕУ) 2017/2394 и Директиве 2009/22/ЕЗ и стављању ван снаге Директиве 1999/44/ЕЗ (*Directive (EU) 2019/771 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/EC*, OJ L 136, 22. 5. 2019; даље у фуснотама: Директива о продаји робе).
- 8 Директива 1999/44/ЕЗ Европског парламента и Савета од 25. маја 1999. о одређеним аспектима продаје робе широке потрошње и повезаним гаранцијама (*Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council of 25 May 1999 on certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees*, OJ L 171, 7. 7. 1999; даље у фуснотама: Директива о потрошачкој продаји). За разлику од Директиве о потрошачкој продаји, која је представљала директиву минималне хармонизације, што је омогућавало државама чланицама да приликом њеног спровођења превазиђу њене стандарде правне заштите потрошача (чл. 8), Директивом о продаји робе постиже се циљано потпуно усклађивање националних права. Дакле, само у мери у којој се поједини аспекти уговора о продаји робе у њој уређују (чл. 4).
- 9 Elias Van Gool, Anaïs Michel, „The New Consumer Sales Directive 2019/771 and Sustainable Consumption: A Critical Analysis“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 4/2021, 136.
- 10 Директива (ЕУ) 2019/770 Европског парламента и Савета од 20. маја 2019. о одређеним аспектима уговора о испоруци дигиталног садржаја и дигиталних услуга (*Directive (EU) 2019/770 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services*, OJ L 136, 22. 5. 2019; даље у фуснотама: Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама).
- 11 У питању су правни акти ЕУ који би требало да се међусобно допуњују. Вид. Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 13; Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, Преамбула, тач. 20.
- 12 Стратегија јединственог дигиталног тржишта (*Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A Digital Single Market Strategy for Europe*, Brussels, 6. 5. 2015, COM(2015) 192 final).
- 13 Вид. Дигитални уговори за Европу – Ослобађање потенцијала е-трговине (*Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee: Digital contracts for Europe – Unleashing the potential of e-commerce*, Brussels, 9. 12. 2015, COM(2015) 633 final).

само у односу на кључна питања уговора потребна за савладавање препрека повезаних са уговорним правом на унутрашњем тржишту ЕУ. У раду су анализирани појам робе са дигиталним елементима, захтеви у погледу саобразности и одговорност продавца за несаобразност, укључујући повезана временска ограничења и применљиви терет доказивања. Посебно су истакнуте измене и допуне у односу на претходни правни режим, што је од нарочитог значаја с обзиром на то да Директива о продаји робе није спроведена у праву Републике Србије.

II Појам робе са дигиталним елементима

Појам робе, како је одређен у Директиви о продаји робе,¹⁴ обухвата и робу са дигиталним елементима, па се стога односи и на сваки дигитални садржај или дигиталну услугу који су уграђени у такву робу или с њом повезани тако да би одсутност тог дигиталног садржаја или те дигиталне услуге онемогућила функционисање те робе.¹⁵ Дигитални елемент робе може, дакле, чинити дигитални садржај или дигитална услуга.¹⁶ Дигитални садржај означава податке који се производе и испоручују у дигиталном облику, као што су оперативни системи, апликације и било који други софтвер. Дигитални садржај може бити претходно инсталиран или се, ако је тако уговорено, може инсталирати после закључења уговора о продаји.¹⁷ Дигитална услуга је услуга којом се потрошачу омогућава стварање, обрада и чување података у дигиталном облику или приступ њима, као што су „софтвер као услуга“ који се нуди у окружењу рачунарства у облаку, континуирана испорука подата-

14 Роба је: а) било која телесна (материјална) покретна ствар; вода, гас и електрична енергија сматрају се робом у смислу ове директиве када се нуде за продају у ограниченом обиму или одређеној количини; б) било која телесна (материјална) покретна ствар која има уграђен дигитални садржај или дигиталну услугу или је повезана с њима тако да би одсутност тог дигиталног садржаја или те дигиталне услуге онемогућила функционисање те робе („роба са дигиталним елементима“). Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 5.

15 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 5(б) и чл. 3 ст. 3. Примена Директиве о дигиталном садржају и дигиталним услугама је изричито искључена у овим случајевима. Вид. Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 3 ст. 4 и Преамбула, тач. 21–22.

16 И у Директиви о дигиталном садржају и дигиталним услугама предвиђена су иста правила без обзира на предмет испоруке. У том смислу, диференцијацијом појмова дигитални садржај и дигиталне услуге не доводи се до било какве разлике у погледу правних режима који се на њих примењују, већ се само појашњава широк обим директиве, којим треба осигурати отпорност на будуће промене. Вид. Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, Преамбула, тач. 19.

17 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 6. Вид. такође Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 2 тач. 1.

ка о саобраћају у систему за навигацију или континуирана испорука индивидуално прилагођених планова тренинга у случају паметног сата,¹⁸ или услуга којом се омогућава дељење или било која друга интеракција с подацима у дигиталном облику које учитава или ствара потрошач или други корисници те услуге.¹⁹

Иако није прецизирано како треба разумети концепт функционисања робе у овом контексту,²⁰ мора се приметити да неки од примера који су наведени у Директиви о продаји робе²¹ не подразумевају неадекватност робе да обавља своје функције *in abstracto*, већ немогућност извршавања неких специфичних функција.²² Стога првенствено треба узети у обзир сврху конкретне робе у светлу њене уобичајене употребе, односно посебне намене, у зависности од околности случаја.

Директива о продаји робе се примењује на дигиталне елементе робе само ако се они испоручују заједно с робом на основу уговора о продаји те робе.²³ То би требало да укључује уграђени или повезани дигитални садржај или дигиталне услуге чија се испорука изричито захтева уговором о продаји. Такође би требало да укључује уговоре о продаји за које се подразумева да обухватају испоруку одређеног дигиталног садржаја или одређене дигиталне услуге, јер је то уобичајено за робу исте врсте и потрошач би их могао разумно очекивати с обзиром

18 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 7(а) и Преамбула, тач. 14. Вид. такође Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 2 тач. 2(а).

19 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 7(б). Вид. такође Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 2 тач. 2(б).

20 У Предлогу Директиве Европског парламента и Савета о одређеним аспектима уговора о продаји робе на интернету и другој продаји робе на даљину, који је поднела Европска комисија (European Commission, *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the online and other distance sales of goods*, Brussels, 9. 12. 2015, COM(2015) 635 final, 2015/0288(COD)), било је наведено да се ова директива треба примењивати на дигитални садржај који је уграђен у робу на такав начин да чини њен саставни део и да су његове функције подређене главним функцијама те робе (Преамбула, тач. 13). Вид. такође Предлог Директиве Европског парламента и Савета о одређеним аспектима уговора о испоруци дигиталног садржаја, који је поднела Европска комисија (European Commission, *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content*, Brussels, 9. 12. 2015, COM(2015) 634 final, 2015/0287(COD)), Преамбула, тач. 11. Према Директиви о продаји робе функционалност значи способност робе да извршава функције с обзиром на своју сврху (чл. 2 тач. 9).

21 Вид. у наставку текста.

22 Ignacio Fernández Chacón, „Some Considerations on the Material Scope of the New Digital Content Directive: Too Much to Work Out for a Common European Framework“, *European Review of Private Law*, Nr. 3/2021, 530–531; С. Никшић, 512. Упор. R. Barceló Compte, G. Rubio Gimeno, 83 и даље.

23 Директива о продаји робе, чл. 3 ст. 3.

на природу робе и узимајући у обзир јавне изјаве које су дали продавац или друга лица у претходним фазама ланца трансакција, што укључује произвођача, или које су дате у њихово име. Ако је, на пример, у огласу за паметни телевизор било назначено да укључује посебну видео-апликацију, та би се апликација сматрала делом уговора о продаји. То би се требало примењивати без обзира на то јесу ли дигитални садржај или дигитална услуга претходно инсталирани у саму робу или их накнадно треба преузети на другом уређају и с робом су само повезани. На пример, паметни телефон могао би да садржи стандардизовану претходно инсталирану апликацију обухваћену уговором о продаји, као што су апликације за будилник или камеру. Други евентуални пример односи се на паметне сатове који могу функционисати искључиво с апликацијом обухваћеном уговором о продаји, али је потрошач мора преузети на свој паметни телефон.²⁴ То се такође примењује без обзира на то да ли уграђени или повезани дигитални елемент испоручује продавац или их, према уговору о продаји, испоручује трећа страна.²⁵ Како би се избегла несигурност и за продавце и за потрошаче, у случају сумње о томе чини ли испорука уграђеног или повезаног дигиталног садржаја или уграђене или повезане дигиталне услуге део уговора о продаји, претпоставља се да су дигитални садржај или дигитална услуга обухваћени уговором о продаји.²⁶ Осим тога, на утврђивање билатералног уговорног односа између продавца и потрошача чији је део испорука уграђеног или повезаног дигиталног елемента не би требало да утиче сама чињеница да потрошач мора прихватити споразум о лиценцирању с трећом страном, како би могао да користи дигитални садржај или дигиталне услуге.²⁷

Насупрот томе, ако одсутност уграђеног или повезаног дигиталног елемента не спречава функционисање робе или ако потрошач закључи уговор о испоруци дигиталног садржаја или дигиталне услуге који не чини део уговора о продаји робе с дигиталним елементима, тај уговор би требало сматрати посебним уговором, одвојеним од продаје робе, чак и ако продавац делује као посредник за тај други уговор с испоручиоцем, који је трећа страна, и могао би бити обухваћен Директивом о дигиталном садржају и дигиталним услугама, ако су испуњени услови за њену примену. На пример, ако потрошач на паметни телефон преузме апликацију за игру из продавнице апликација, уговор о испоруци те апликације одвојен је од уговора о продаји паметног

24 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 15.

25 Директива о продаји робе, чл. 3 ст. 3.

26 Директива о продаји робе, чл. 3 ст. 3. Вид. такође Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 3 ст. 4.

27 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 15.

телефона. Још један пример био би случај у коме је изричито уговорена продаја паметног телефона без оперативног система и у коме потрошач накнадно закључује уговор о испоруци одређеног оперативног система с трећим лицем.²⁸

Директива о продаји робе се не примењује ни на материјалне носаче података, као што су DVD, CD, USB меморије и меморијске картице, који служе искључиво као носачи дигиталног садржаја.²⁹ Изабраним решењем (поново) се избегава подељени приступ, овог пута применом Директиве о дигиталном садржају и дигиталним услугама и на материјални медиј.³⁰ У пракси, међутим, понекад може бити тешко разграничити ове појмове. На пример, у случају мешовитих уговора који укључују више производа различите природе, као што је дигитални курс језика са пратећом штампаном радном свеском.³¹

Директива о продаји робе се не примењује ни на робу која се продаје у поступку извршења или на други начин према законском овлашћењу.³² Државе чланице могу из подручја примене ове директиве искључити уговоре о продаји половне робе која се продаје на јавној аукцији.³³

28 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 16.

29 Директива о продаји робе, чл. 3 ст. 4 тач. а) и Преамбула, тач. 13. Вид. такође Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, чл. 3 ст. 3.

30 Dirk Staudenmayer, „The Directives on Digital Contracts: First Steps Towards the Private Law of the Digital Economy“, *European Review of Private Law*, Nr. 2/2020, 231. Међутим, уместо одредби ове директиве о обавези испоруке трговца (чл. 5) и о правном средству доступном потрошачу у случају неиспоруке (чл. 13), требало би примењивати одредбе Директиве о правима потрошача (*Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council, OJ L 304, 22. 11. 2011*) о обавезама у погледу испоруке робе и правним средствима у случају неиспоруке. Вид. Директива о дигиталном садржају и дигиталним услугама, Преамбула, тач. 20; Jorge Morais Carvalho, „Sale of Goods and Supply of Digital Content and Digital Services – Overview of Directives 2019/770 and 2019/771“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 5/2019, 197.

31 Вид. Jozefien Vanherpe, „White Smoke, but Smoke Nonetheless: Some (Burning) Questions Regarding the Directives on Sale of Goods and Supply of Digital Content“, *European Review of Private Law*, Nr. 2/2020, 254–255; Ch. Wendehorst, 7–8.

32 Директива о продаји робе, чл. 3 ст. 4 тач. б).

33 У том случају потрошачима ће бити лако доступне јасне и свеобухватне информације да се права која проистичу из ове директиве не примењују (чл. 3 ст. 5). Остале продаје које државе чланице могу искључити из подручја примене ове директиве, као и аспекти уговора на које ова директива не утиче нису значајни за предмет рада (чл. 3 ст. 5 тач. б), ст. 6 и 7).

III Захтеви у погледу саобразности

Како би се појаснило шта потрошач може да очекује од робе и за шта би продавац био одговоран у случају да не испоручи оно што се од њега очекује, битно је потпуно ускладити правила за утврђивање да ли је роба саобразна. Свако упућивање на саобразност у Директиви о продаји робе треба да се односи на саобразност робе уговору. Како би се заштитили легитимни интереси обе уговорне стране, саобразност треба да се оцењује на основу и субјективних и објективних³⁴ захтева у погледу саобразности.³⁵ Разлика између субјективних и објективних захтева односи се на чињеницу да постоје критеријуми који директно проистичу из уговора³⁶ и критеријуми који су део уговорног односа само индиректно, јер их потрошач разумно очекује.³⁷

1. Субјективни захтеви у погледу саобразности

Роба мора да испуњава захтеве уговорене између продавца и потрошача. Такви захтеви могли би, између осталог, обухватати: опис, врсту, количину и квалитет, функционалност, компатибилност, интероперабилност и друге карактеристике, прикладност за било коју посебну намену за коју је потребна потрошачу, испоруку са додатном опремом и упутствима, укључујући упутства за инсталацију, као и испоруку са одређеним ажурирањима.³⁸ Захтеви из уговора о продаји (на даљину или закљученог изван пословних просторија)³⁹ треба да укључују и оне који произлазе из предуговорних обавештења која, у складу с Директивом о правима потрошача (чл. 6 ст. 5), представљају саставни део уговора.⁴⁰

Израз функционалност значи способност робе да извршава функције с обзиром на своју намену.⁴¹ Компатибилност се односи на способност робе да функционише с хардвером или софтвером с којима

34 Упор. Директива о потрошачкој продаји, чл. 2.

35 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 25.

36 И који су углавном израз воље економски јаче стране.

37 J. Morais Carvalho (2019), 198. И који су, као такви, прописани Директивом о продаји робе (статутарни).

38 Директива о продаји робе, чл. 6.

39 Директива о продаји робе се примењује без обзира на начин продаје, за разлику од првобитног предлога Комисије који се односио само на *online* и друге продаје на даљину. Више о томе J. Vanherpe, 252 и 254.

40 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 26.

41 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 9.

се обично користи роба исте врсте, а да ту робу, хардвер или софтвер притом није потребно конвертовати,⁴² док се интероперабилност односи на способност робе да функционише с хардвером или софтвером другачијим од оних помоћу којих се обично користи роба исте врсте.⁴³ Успешно функционисање може укључивати, на пример, способност робе да размењује информације са таквим другим софтвером или хардвером и да користи размењене информације.⁴⁴

С обзиром на чињеницу да се дигитални садржај и дигиталне услуге непрестано развијају, продавац се може обавезати да потрошачима пружа одређена ажурирања. Ажурирањем се може побољшати и унапредити дигитални елемент робе, проширити његова, односно функционалност робе, обезбедити прилагођавање техничком развоју или заштита од нових сигурносних претњи или постићи друга сврха. Саобразност робе са дигиталним елементом утврђује се и с обзиром на то да ли су дигитални садржај или дигитална услуга ажурирани у складу са уговором о продаји. Стога се неиспорука уговорених ажурирања, као и неисправна или непотпуна ажурирања, сматрају несообразношћу робе са дигиталним елементима.⁴⁵

2. Објективни захтеви у погледу саобразности

Поред испуњавања свих субјективних захтева у погледу саобразности, роба (са дигиталним елементима) мора бити у складу и са објективним захтевима у погледу саобразности утврђеним у Директиви о продаји робе. Роба мора бити прикладна за употребу у сврхе за које би се роба исте врсте уобичајено користила, узимајући у обзир, ако је применљиво, све постојеће прописе ЕУ и националне прописе, техничке стандарде или, ако таквих техничких стандарда нема, применљиве кодексе понашања у дотичном сектору.⁴⁶ Затим, ако је применљиво, мора одговарати квалитету и опису узорка или модела који је продавац ставио на располагање потрошачу пре закључења уговора.⁴⁷ Такође, ако је применљиво, роба мора бити испоручена са додатном опремом, укључујући амбалажу, упутства за инсталацију или друга упутства, чији пријем потрошач може разумно очекивати.⁴⁸ И мора одговарати

42 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 8.

43 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 10.

44 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 27.

45 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 28.

46 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 1 тач. а).

47 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 1 тач. б).

48 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 1 тач. ц).

количини и поседовати она својства и друге карактеристике, укључујући оне које се односе на трајност, функционалност, компатибилност и безбедност, који су уобичајени за робу исте врсте и које потрошач може разумно очекивати с обзиром на природу робе и узимајући у обзир све јавне изјаве које су дали продавац или друга лица у претходним фазама ланца трансакција, укључујући произвођача, или које су дате у њихово име,⁴⁹ посебно у оглашавању или означавању.⁵⁰

Интероперабилност је изричито одређена само као субјективни захтев у погледу саобразности. Међутим, чини се да изрази „и друге карактеристике“ и „укључујући“ подразумевају да је у питању неисцрпно навођење могућих објективних захтева у погледу саобразности и да овај пропуст не би требало тумачити као намерно изостављање интероперабилности. Да ли је овај објективни критеријум заиста применљив, требало би утврђивати од случаја до случаја.⁵¹

За остварење одрживијих образаца потрошње и кружне привреде важно је осигурати дужу трајност робе. Слично томе, спречавање уласка несаобразних производа на тржиште ЕУ јачањем надзора и пружањем одговарајућих подстицаја привредним субјектима нужно је за повећање поверења у функционисање унутрашњег тржишта.⁵² У те сврхе, секундарно право ЕУ којим су уређени одређени производи најпримереније је средство увођења трајности и осталих захтева повезаних с производима у односу на посебне врсте или групе производа, примењујући у ту сврху прилагођене критеријуме. Директивом о продаји робе, стога, би требало допуњавати циљеве таквог законодавства ЕУ, између осталог, укључењем трајности међу објективне захтеве⁵³ у погледу

49 Продавац сноси ризик незнања о својој понуди. Михајло Цветковић, Ђорђе Николић, „Саобразност дигиталног садржаја“, *Право и привреда*, бр. 7–9/2015, 57. Међутим, јавне изјаве га не обавезују, како је наведено, ако докаже: а) да није знао, нити је разумно могао знати за предметну јавну изјаву; б) да је до тренутка закључења уговора јавна изјава била исправљена на исти или упоредиви начин као и када је дата; или ц) да та јавна изјава није могла утицати на доношење одлуке о куповини робе. Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 2.

50 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 1 тач. д).

51 E. Van Gool, A. Michel, 138. Супротно: D. Staudenmayer, 237.

52 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 32.

53 Иако трајност није наведена у оквиру субјективних захтева у погледу саобразности (мада је у вези са појмом функционалности), јасно је да може бити обухваћена критеријумима отвореног типа из чл. 6 тач. а). Осим тога, у мери у којој су посебне информације о трајности наведене у било којој предуговорној изјави која чини део уговора о продаји, потрошач би се могао ослонити на њих као на субјективни захтев у погледу саобразности. Вид. Bert Keirsbilck, Evelyne Terryn, „The Implementation of EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Belgium“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Vol. 11, Nr. 4/2022, 164; Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 32.

саобразности.⁵⁴ Трајност се према овој директиви односи на способност робе да задржи своје потребне функције и радне карактеристике током уобичајене употребе.⁵⁵ Да би роба била саобразна, треба да поседује трајност која је уобичајена за робу исте врсте и коју потрошач може разумно очекивати с обзиром на природу конкретне робе, укључујући могућу потребу за разумним одржавањем, и све јавне изјаве које су дала било која лица која чине карику у ланцу трансакција или које су дате у њихово име.⁵⁶ У оквиру оцене, требало би узети у обзир и све друге релевантне околности, као што су цена робе и интензитет или учесталост употребе робе од стране потрошача.⁵⁷

Уз уговорена ажурирања, продавац ће обезбедити да потрошач буде обавештен о ажурирањима, укључујући сигурносна ажурирања, која су неопходна да би роба са дигиталним елементима остала саобразна,⁵⁸ и да му се та ажурирања испоручују, током периода: а) унутар ког потрошач то може разумно очекивати⁵⁹ с обзиром на врсту и сврху робе и дигиталних елемената и узимајући у обзир околности и природу уговора, ако је уговором о продаји предвиђена једнократна испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге; или б) наведеног у чл. 10 ст. 2 или 5, у зависности од случаја,⁶⁰ ако је уговором о продаји предвиђена континуирана испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге током одређеног времена.⁶¹

По први пут у европском (потрошачком) уговорном праву прописана је обавеза ажурирања у контексту објективне саобразности.⁶² Обавеза ажурирања одражава чињеницу да се дигитално окружење стално

54 Изричит захтев трајности је новина у односу на Директиву о потрошачкој продаји. Идеја је била присутна и раније, али тако да се пре подразумевала на основу других захтева у погледу саобразности, као што су прикладност за одговарајућу сврху и поседовање уобичајеног квалитета и функционалности. J. Vanherpe, 260.

55 Директива о продаји робе, чл. 2 тач. 13.

56 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 32.

57 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 32.

58 Директивом о продаји робе не би се смело утицати на обавезе пружања сигурносних ажурирања које су утврђене у другим правним актима ЕУ или у националном праву. Вид. Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 30.

59 Дефинисање рока употребом апстрактног израза није идеално за правну сигурност. Међутим, одговарало је ономе што је желела већина у Европском парламенту и Савету. Вид. D. Staudenmayer, 241.

60 У питању је рок од две године од тренутка испоруке робе са дигиталним елементима, односно, дужи рок у коме се дигитални садржај или дигитална услуга испоручује по уговору о продаји. Више о томе у делу рада „IV Одговорност продавца за несаобразност“.

61 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 3.

62 Упор. С. Никшић, 525.

мења. Стога су ажурирања нужно средство како би се осигурало да роба са дигиталним елементима може функционисати на исти начин као и у тренутку испоруке. Осим тога, за разлику од традиционалне робе, роба са дигиталним елементима није у потпуности одвојена од сфере продавца, јер он или трећа страна која према уговору о продаји испоручује дигитални садржај или дигиталну услугу, могу дигитални елемент ажурирати на даљину, обично преко интернета.⁶³ Потрошач обично очекује да ће примати ажурирања барем у периоду у коме продавац одговара за несаобразност, док би у неким случајевима потрошач могао разумно очекивати ажурирања и после истека тог рока, посебно кад је реч о сигурносним ажурирањима. У другим случајевима, на пример кад је реч о роби са дигиталним елементима чија је намена временски ограничена, обавеза продавца да пружа ажурирања обично би била сведена на тај период.⁶⁴

Потрошач није обавезан да инсталира ажурирања. Али, ако потрошач у разумном року не инсталира ажурирања која су му испоручена, продавац није одговоран за несаобразност која произлази искључиво из пропуштања инсталације релевантног ажурирања, ако је: а) обавестио потрошача о доступности ажурирања и последицама пропуштања потрошача да га инсталира; и б) пропуштање инсталације или неправилна инсталација ажурирања од стране потрошача нису последица недостатака у упутствима за инсталацију која су достављена потрошачу.⁶⁵

Иако у Директиви о продаји робе, за разлику од Директиве о дигиталном садржају и дигиталним услугама (чл. 8 ст. 6), није наведено да је продавац обавезан, ако није другачије уговорено, да обезбеди најновију верзију робе са дигиталним елементом која је доступна у време закључења уговора, нема разлога да се та одредба не примењује и на уговор о продаји.⁶⁶ Изгледа да се оваквим решењем не доводи у питање максимална хармонизација, јер се ради о интерпретативном правилу којим се упућује у правцу који највише одговара намери страна.⁶⁷

Мноштво робе се мора инсталирати (монтирати) пре употребе. Поред тога, у случају робе са дигиталним елементима, инсталација дигиталног садржаја или дигиталне услуге обично је неопходна да би

63 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 31.

64 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 31.

65 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 4.

66 J. Morais Carvalho (2019), 199. Упор. R. Barceló Compte, G. Rubio Gimeno, 89.

67 Ово правило се примењује и на уговор о испоруци дигиталног садржаја или дигиталних услуга и на уговор о продаји, нпр., у португалском праву. Вид. Jorge Morais Carvalho, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Portugal“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2022, 32.

потрошач могао да користи такву робу у складу с њеном наменом. Стога је продавац одговоран и за сваку несаобразност насталу због неправилне инсталације робе ако: а) инсталација чини део уговора о продаји и обавио ју је продавац или је то учињено под његовом одговорношћу; или б) инсталацију, за коју је предвиђено да је обави потрошач, обавио је потрошач,⁶⁸ а неправилна инсталација је последица недостатака у упутствима за инсталацију⁶⁹ које је доставио продавац или, у случају робе са дигиталним елементима, које је доставио продавац или испоручилац дигиталног садржаја или дигиталне услуге.⁷⁰

За разлику од Директиве о потрошачкој продаји, Директива о продаји робе садржи одредбе о правима трећих лица. Када недостатак који произлази из повреде било ког права трећег лица, посебно права интелектуалне својине, спречава или ограничава употребу робе у складу са субјективним и објективним захтевима у погледу саобразности, државе чланице ће обезбедити да потрошач има право на правна средства у случају несаобразности утврђена у овој директиви, осим ако национално право прописује ништавост или рушљивост уговора о продаји у таквим случајевима.⁷¹ Правне последице у случају правних недостатака, дакле, нису више тако јасне као што су биле према предлогу Комисије, у коме се непостојање права трећих лица сматрало објективним захтевом у погледу саобразности.⁷²

Како би се осигурао довољан ниво флексибилности правила, уговорне стране могу одступити од објективних захтева у погледу саобразности. Такво одступање је могуће само ако је, у време закључења уговора о продаји, потрошач о њему⁷³ био посебно обавештен и ако га је потрошач прихватио⁷⁴ изричито и засебно од других изјава или споразума,

68 Или треће лице под његовом одговорношћу.

69 Као што су непотпуност или недовољна јасноћа, због чега их просечни потрошач тешко може користити.

70 Директива о продаји робе, чл. 8.

71 Директива о продаји робе, чл. 9. У Италији је, на пример, предвиђено да се у овом случају примењују правна средства у погледу несаобразности, са изузетком осталих одредби у вези са ништавошћу, поништењем и раскидом уговора. Вид. Alberto De Franceschi, „Italian Consumer Law after the Transposition of Directives (EU) 2019/770 and 2019/771“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 2/2022, 73.

72 Вид. D. Staudenmayer, 241. Упор. J. Morais Carvalho (2019), 198.

73 Нису дозвољене опште резерве. Неопходно је да се обавештење односи на одступање одређене карактеристике робе од објективних захтева у погледу саобразности.

74 Није одређена форма прихватања. У Данској, на пример, пуноважна је и усмена и писана сагласност, при чему, продавац мора доказати да се потрошач сагласио. Marie Jull Sørensen, „The Implementation of EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Denmark“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 5/2022, 198.

и то активним и недвосмисленим поступањем у време закључења уговора о продаји.⁷⁵ Само прихватање општих услова пословања продавца не треба сматрати довољним за ове потребе.

IV Одговорност продавца за несаобразност

Како би се осигурали правна сигурност и опште поверење потрошача (посебно) у прекограничне куповине, потребно је јасно одредити време релевантно за утврђивање саобразности и рок у коме продавац одговара, односно, у коме потрошач има право на правна средства у случају несаобразности. Продавац је одговоран потрошачу за сваку несаобразност која постоји у тренутку испоруке робе и која постане очигледна у року од две године од тог тренутка.⁷⁶ Не доводећи у питање обавезу ажурирања као објективни захтев у погледу саобразности, ова одредба се примењује и на робу са дигиталним елементима.⁷⁷

Директивом о продаји робе начелно није одређено значење појма испорука, већ је препуштено националним правима, посебно у погледу питања шта продавац мора учинити како би испунио своју обавезу испоруке робе. Такође, упућивањима на тренутак испоруке у овој директиви не доводе се у питање правила о прелазу ризика која су предвиђена Директивом о правима потрошача и на одговарајући начин спроведена у правима држава чланица.⁷⁸ Требало би се сматрати да је роба са дигиталним елементима испоручена потрошачу када је испоручен и физички саставни део робе и обављена једнократна испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге или када је започета континуирана испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге током одређеног периода. То значи да би продавац такође потрошачу требало да стави на располагање или учини доступним дигитални садржај или дигиталну услугу тако да они или било који начин примерен за

75 Директива о продаји робе, чл. 7 ст. 5 и Преамбула, тач. 36. У вези са паралелном одредбом из Директиве о дигиталном садржају и дигиталним услугама (чл. 8 ст. 5) је наведено да се захтев може испунити означавањем поља, притиском на дугме или активирањем сличне функције (Преамбула, тач. 49). Претпоставка да ће потрошач на овај начин бити ефикасно заштићен је упитна у светлу увида науке о понашању. Може се поставити и питање да ли треба дозволити свако уговорно одступање. E. Van Gool, A. Michel, 141.

76 С обзиром на то да је при спровођењу Директиве о потрошачкој продаји велика већина држава чланица прописала рок од две године и да у пракси учесници на тржишту тај рок сматрају разумним, он је задржан. Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 41.

77 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 1.

78 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 38.

њихово преузимање или приступ њима дођу до потрошача и да продавац не треба предузети никакве додатне кораке како би потрошачу омогућио њихову употребу у складу с уговором, на пример, пружањем везе (*link*) или опције за преузимање.⁷⁹ Стога би релевантни тренутак за утврђивање саобразности био онај када је испоручен дигитални садржај или дигитална услуга, ако је физички саставни део робе раније испоручен.⁸⁰ Као резултат тога, може се осигурати да постоји јединствена полазна тачка за период у коме продавац одговара за физичку компоненту, с једне стране, и за дигитални елемент, с друге стране. Штавише, у многим случајевима потрошач није у могућности да примети недостатак у физичкој компоненти пре него што се испоручи дигитални садржај или дигитална услуга.⁸¹ Ако робу треба да инсталира продавац, у одређеним случајевима, потрошач је не може употребљавати или приметити недостатак пре него што је инсталација завршена. Сходно томе, ако према уговору о продаји робу инсталира продавац или се инсталира под његовом одговорношћу, треба сматрати да је роба испоручена потрошачу када је инсталација завршена.⁸²

У случају робе са дигиталним елементима, ако је уговором о продаји предвиђена континуирана испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге током одређеног времена, продавац је такође одговоран за сваку несаобразност дигиталног садржаја или дигиталне услуге која се појави или постане очигледна у року од две године од када је роба са дигиталним елементима испоручена. Ако је уговорена континуирана испорука на рок дужи од две године, продавац је одговоран за сваку несаобразност дигиталног садржаја или дигиталне услуге која се појави или постане очигледна у периоду током којег се дигитални садржај или дигитална услуга испоручују по уговору о продаји.⁸³

Државе чланице могу задржати или увести дуже рокове⁸⁴ од оних који су претходно наведени.⁸⁵ Овај изузетак од принципа пуне

79 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 39.

80 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 39.

81 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 39.

82 Директива о продаји робе, Преамбула, тач. 40.

83 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 2.

84 На пример, период у којем продавац одговара за несаобразност је продужен на три године у Португалу и Шпанији. Вид. J. Morais Carvalho (2022), 32; Esther Arroyo Amayuelas, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Spain“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2022, 38.

85 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 3. Таквим продужењем на нивоу ЕУ (барем за робу са дугим просечним веком трајања) смањиле би се разлике између националних правних система, што би допринело бољем функционисању унутрашњег тржишта.

хармонизације је првенствено мотивисан страхом од смањења правне заштите потрошача у државама чланицама у којима су се већ примењивали дужи периоди одговорности.

Због кохерентности с постојећим националним правним системима, државе чланице могу предвидети или да су продавци одговорни за несаобразност која се појави или постане очигледна у одређеном року, могуће у комбинацији с роком за потрошаче да остваре своја права,⁸⁶ или да правна средства у случају несаобразности подлежу само року застарелости.⁸⁷ Ако, према праву државе чланице, наведена правна средства подлежу и року застарелости, држава чланица ће обезбедити да такав рок застарелости потрошачу омогућава коришћење правних средстава за сваку несаобразност за коју је продавац одговоран и која постане очигледна унутар релевантног времена.⁸⁸ Државе чланице могу задржати или увести и само рок застарелости за правна средства потрошача, а да притом не пропишу рок у којем несаобразност мора постати очигледна како би продавац био одговоран. Да би се осигурала једнака правна заштита потрошача и у таквим случајевима, државе чланице обезбеђују да тај рок застарелости потрошачима свеједно омогућује коришћење правних средстава за сваку несаобразност за коју продавац одговара у складу са Директивом о продаји робе и која постане очигледна током периода одговорности који је у њој предвиђен.⁸⁹ Код продаје половне робе, државе чланице могу предвидети могућност уговарања краћег рока одговорности или застарелости од оних из Директиве о продаји робе,⁹⁰ који не може бити краћи од једне године.⁹¹

86 На пример, у Белгији где је прописано да се тужба мора поднети у року од једне године од откривања несаобразности. Вид. В. Keirnsbilck, Е. Terryn, 165.

87 Као што је, на пример, у мађарском праву. Вид. Ferenc Szilágyi, „The Implementation of Directives 2019/770 and 2019/771 in Hungary“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 6/ 2021, 270.

88 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 4.

89 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 5. У италијанском праву је, на пример, предвиђено да се тужба може поднети у року од 26 месеци од дана испоруке у погледу несаобразности која постане очигледна у том периоду. Вид. А. De Franceschi, 75.

90 Ова опција је искоришћена, на пример, у Португалу, где се период одговорности може скратити уговором до једне и по године (док је раније то било могуће до једне године), као и у Шпанији, Белгији и Луксембургу, где може бити уговорен период од најмање једне године. Вид. J. Morais Carvalho (2022), 32; E. Arroyo Amayuelas, 38; В. Keirnsbilck, Е. Terryn, 165; Felix Pflücke, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Luxembourg“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 3/2022, 115.

91 Директива о продаји робе, чл. 10 ст. 6. Емпиријски подаци показују да ово правило збуњује и потрошаче и продавце и да у пракси може имати за последицу чак и нижу ефективну заштиту потрошача од стандардног једногодишњег рока у коме

Претпоставља се да је свака несаобразност која постане очигледна у року од једне године од тренутка испоруке робе постојала и у тренутку испоруке, осим ако се докаже супротно или ако је то у супротности с природом робе или природом несаобразности.⁹² Ова одредба се примењује и на робу са дигиталним елементима.⁹³ С обзиром на то да је потрошачима, по правилу, теже да доставе тражени доказ од продаваца, при чему је ова асиметрија још већа код продаје робе са дигиталним елементима, корисно је што је рок продужен.⁹⁴ Уместо једногодишњег периода, државе чланице могу задржати или увести период од две године од тренутка испоруке робе.⁹⁵

Код продаје робе са дигиталним елементима, ако је уговорена континуирана испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге током одређеног периода, терет доказивања да је дигитални садржај или дигитална услуга била саобразна у време релевантно за утврђивање саобразности је на продавацу ако несаобразност постане очигледна у том времену.⁹⁶ У питању је период из чл. 10 ст. 2, тј. рок од две године од тренутка испоруке робе са дигиталним елементима, односно, дужи рок у коме се дигитални садржај или дигитална услуга испоручује по уговору о продаји.

V Закључак

Директивом о продаји робе модернизовано је потрошачко уговорно право ЕУ, што представља неопходан корак у процесу његовог прилагођавања захтевима економије која се заснива на дигиталној технологији. Дефинисање робе са дигиталним елементима и дигиталних услуга, затим нови експлицитни критеријуми трајности, функционалности, компатибилности и интероперабилности, обавеза пружања ажурирања која су неопходна како би роба са дигиталним елементима остала саобразна, као и промена приступа код одређивања времена

продавац одговара за несаобразност. Такође, може и обесхрабрити потрошаче да купују половну робу. Вид. Е. Van Gool, А. Michel, 138.

92 Вид. примере у Преамбули Директиве о продаји робе, тач. 45.

93 Директива о продаји робе, чл. 11 ст. 1.

94 Према Директиви о потрошачкој продаји претпоставка је важила шест месеци након испоруке (чл. 5 ст. 3).

95 Директива о продаји робе, чл. 11 ст. 2. Мора се водити рачуна и о интересима продавца, за кога дужи период у коме важи ова претпоставка представља већи терет од дужег периода „законске гаранције“. Ова могућност је искоришћена, на пример, у Шпанији и Белгији. Вид. Е. Arroyo Amayuelas, 38–39; В. Keirsbilck, Е. Terryn, 165.

96 Директива о продаји робе, чл. 11 ст. 3.

релевантног за утврђивање саобразности када се дигитални садржај или дигитална услуга испоручују континуирано у одређеном периоду, чине значајне предности у контексту повећане дигитализације потрошачке робе. Новину представља и раздвајање захтева у погледу саобразности на субјективне и објективне, мада, у садржинском смислу, овим није у основи промењен претходни правни режим. Иако би се и за оне који су на први поглед нови могло рећи да би се могли извести из општијих формулација старог текста, у сваком случају су прецизнији, чиме се олакшава њихова примена.

Коришћена литература

- Arroyo Amayuelas Esther, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Spain“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2022.
- Barceló Compte Rosa, Rubio Gimeno Gemma, „Supply of Goods with Digital Elements: a New Challenge for European Contract Law“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 3/2022.
- Van Gool Elias, Michel Anaïs, „The New Consumer Sales Directive 2019/771 and Sustainable Consumption: A Critical Analysis“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 4/2021.
- Vanherpe Jozefien, „White Smoke, but Smoke Nonetheless: Some (Burning) Questions Regarding the Directives on Sale of Goods and Supply of Digital Content“, *European Review of Private Law*, Nr. 2/2020.
- Wendehorst Christiane, „Sale of goods and supply of digital content – two worlds apart? Why the law on sale of goods needs to respond better to the challenges of the digital age“, Brussels, 2016, доступно на адреси: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/98774/pe%20556%20928%20EN_final.pdf, 31. 3. 2023.
- De Franceschi Alberto, „Italian Consumer Law after the Transposition of Directives (EU) 2019/770 and 2019/771“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 2/2022.
- Kalamees Piia, Sein Karin, „Connected Consumer Goods: Who is Liable for Defects in the Ancillary Digital Service?“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2019.
- Keirsbilck Bert, Terryn Evelyne, „The Implementation of EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Belgium“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 4/2022.

- Morais Carvalho Jorge, „Sale of Goods and Supply of Digital Content and Digital Services – Overview of Directives 2019/770 and 2019/771“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 5/2019.
- Morais Carvalho Jorge, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Portugal“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 1/2022.
- Никшић Саша, „Одговорност за недостатке код уговора о купопродаји ствари с дигиталним елементима“, *Анали Правној факултету у Београду*, посебан број у част професора Михаила Константиновића, 2022. (Nikšić Saša, „Odgovornost za nedostatke kod ugovora o kupoprodaji stvari s digitalnim elementima“, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, poseban broj u čast profesora Mihaila Konstantinovića, 2022)
- Pflücke Felix, „The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Luxembourg“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 3/2022.
- Sørensen Marie Jull, „The Implementation of EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Denmark“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Nr. 5/2022.
- Szilágyi Ferenc, „The Implementation of Directives 2019/770 and 2019/771 in Hungary“, *Journal of European Consumer and Market Law*, Vol. 10, Nr. 6/2021.
- Staudenmayer Dirk, „The Directives on Digital Contracts: First Steps Towards the Private Law of the Digital Economy“, *European Review of Private Law*, Nr. 2/2020.
- Fernández Chacón Ignacio, „Some Considerations on the Material Scope of the New Digital Content Directive: Too Much to Work Out for a Common European Framework“, *European Review of Private Law*, Nr. 3/2021.
- Цветковић Михајло, Николић Ђорђе, „Саобразност дигиталног садржаја“, *Право и привреда*, бр. 7–9/2015 (Cvetković Mihajlo, Nikolić Đorđe, „Saobraznost digitalnog sadržaja“, *Pravo i privreda*, br. 7–9/2015).

Jovan VUJIČIĆ, PhD

Assistant Professor at the University of Kragujevac Faculty of Law, Serbia

CONFORMITY OF GOODS WITH DIGITAL ELEMENTS ACCORDING TO DIRECTIVE (EU) 2019/771

Summary

The article analyses the provisions of Directive (EU) 2019/771 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods which govern the concept of goods with digital elements, requirements for conformity and the liability of the seller for non-conformity, including the associated time limits and the applicable burden of proof. The changes and additions compared to the previous rules are particularly highlighted, which is of special importance considering that this Directive has not been implemented in the law of the Republic of Serbia. Defining goods with digital elements and digital services, then new explicit criteria for durability, functionality, compatibility and interoperability, the obligation to provide updates necessary for goods with digital elements to remain conform, as well as a change in the approach to determining the time relevant for assessing conformity when digital content or digital service delivered continuously over a period of time, constitute significant advantages in the context of increased digitalization of consumer goods. The novelty is also the separation of requirements for conformity into subjective and objective ones, although, in terms of content, this has not fundamentally changed the previous legal regime.

Key words: *Directive (EU) 2019/771 on Certain Aspects Concerning Contracts for the Sale of Goods. – Goods with Digital Elements. – Conformity of Goods. – Liability of the Seller for Non-Conformity.*

Датум пријема рада: 13. 4. 2023.

Датум исправке рада: 29. 4. 2023.

Датум прихватања рада: 17. 5. 2023.